

Országos növényvédelmi előrejelzés a kertészeti kultúrákban 2025.05.29.

Az aszályos időszakot kissé enyhítő csapadéknak, sajnos nem mindenhol volt pozitív hatása az ország területén. A nagyon változó mennyiségben érkezett eső (3,0-55,0 mm) hol jéggel keveredve, hol intenzitásával okozott kisebb-nagyobb kárt a különböző kultúrákban. A nagyobb eső mennyiségek ismét a Nyugat-Dunántúl egyes részein, valamint néhány alföldi területen (Szeged, Szolnok környéke) voltak mérhetőek. A hőmérsékleti paraméterek is tartották az előző időszak értékeit, még mindig jelentősek voltak az éjszakai lehűlések (minimum hőmérséklet: +2,0-+13,0 °C) mérsékelt felmelegedés csupán a hét második felére következett be (maximumok: 22,0-24,0 °C). Az átlagos páratartalom ~70-75 % között alakult, a levélnedvesség időtartam 6-10 óra között a csapadékos napok környezetében.

ALMA, KÖRTE

Almában a **lisztharmat szekunder** tüneteinek terjedése a legtöbb ültetvényben stagnál, lassult. Újabb tüneteket a védelem nélküli, betegségekre kifejezetten érzékeny fajtákon lehet tapasztalni, ahol mostanra közepes mértékű fertőzöttség alakult ki. Habár a hűvös, csapadékos időjárás kissé hátráltatta a fertőzési folyamatot, a jövő hétre előrejelzett felmelegedés, magas páratartalommal újra kedvező feltételeket teremt a további fertőzések kialakulásához.

A **varasodás** terjedése a múlt héten nem volt jellemző, az újabb tünetek megjelenése minimálisra csökkent. Ezzel szemben az ország nagy részén kialakult 2-3 napos esőzések, a gyakran viharos széllel, elősegítették az ivartalan spórák, konídiumok leválását, nedves levélfelületre kerülését, csírázását. A fertőzésből származó tünetek megjelenésére a fiatal leveleken a következő napokban, míg az idős leveleken és a gyümölcsökön csak később számíthatunk (hőmérséklettől függően). A gyümölcsök a továbbiakban is érzékenyek a varasodás fertőzésre, azzal együtt, hogy életkoruk előre haladtával fogékonyságuk fokozatosan csökken. A védekezés folytatása javasolt.

Almában az **almamoly** rajzása a legtöbb ültetvényben gyenge intenzitású, csökkenő de egy-egy ültetvényben (technológiától, kitettségtől függően) tömeges és emelkedő számú. A hőmérséklet emelkedésével illetve a szeles, csapadékos napok csökkenésével a rajzás mindenütt erősödhet, ezért az ültetvény szintű és gyakori megfigyelés javasolt.

A **levéltetvek** felszaporodása az elmúlt időszakban is folytatódott. Védekezés nélkül a kártételek közepes-erős mértékűre növekedtek a folyamatosan növekvő, zsenge hajtásokon. A hajtásnövekedés még tart, az egybefüggő levéltetű telepek változó gyakorisággal (~10-40 %) vannak jelen az ültetvényekben (házi kertben erős a fertőzöttség), így szükség szerint a védekezés a továbbiakban is javasolt. A gazdacserés **szürke alma levéltetű** telepeiben ~kb. 10-15 %-ot tesznek ki a szárnyas alakok, ezért kártételük fellépésekor még célszerű a beavatkozás. A **levélpirosító alma-levéltetű** újabb kártétele figyelhető meg (1. fotó), a **zöld almalevéltetű** (2. fotó) terjedése szintén növekedett, a jelenleg legjelentősebb faj a **szürke almalevéltetű kártétele** közepes, egy-egy ültetvényben erős mértéket képvisel.

A **vértetvek** telepeinek növekedése, terjedése folyamatos a lomb koronában. A párás, meleg időjárás és a besűrűsödött lombzat kedvező számukra. A viasz szálak borítottsága miatt a védekezés felszívódó és/vagy gázosodó készítménnyel javasolt.

1. fotó: A levélpirosító alma-levéltetű újabb kártétele almán

2. fotó: Zöld almalevéltetű kolónia almán

CSONTHÉJASOK

Cseresznyében (termésfejlődés, növekedés, korai fajták: színeződés-érés) tovább növekedtek a **fekete cseresznye levéltetű** kolóniái (3. fotó). A kártételek cseresznyén és meggyen is jelentősek, sok esetben erős mértékűek.

A **cseresznyelég** rajzása mostanra az ország legtöbb pontján észlelhető a sárga ragacsos csapdákból. Ahol a napokban indult a rajzás, ott az egyedszámok még alacsonyak, másutt azonban tömeges (pl. Hajdú-Bihar vármegye: 35 db imágó/csapda/hét). A védekezést a rajzáskezdetől számított 7-10 nap múlva célszerű megkezdeni, az érő fajták esetében, az ételmezés egészségügyi várakozási idő figyelembevételével.

3. fotó: Erős mértékű fekete cseresznye levéltetű fertőzés cseresznyén

A **moniliás gyümölcsrothadás** fertőzésveszélye a termés érésével egyidejűleg növekvő! A betegsége hajlamosító tényező továbbá a gyümölcs hirtelen növekedése folytán a gyümölcshéj repedés illetve a góciókban előforduló jégverés, mechanikai sérülés, melynek nyomán a monilia fertőzhet, felszaporodhat. A betegség elleni megelőző védekezés javasolt a termés érésének, betakarításának figyelembe vétele mellett!

Főleg házi kertekben a madarak (pl. rigók, seregélyek) kártételére is számítani kell.

A **sztigminás levéllyukacsosodás** kezdeti, mérsékelt levél-és gyenge mértékű gyümölcs tünetei továbbra sem erősödtek. Az ország szárazabb területein legfeljebb észlelési szintű a betegség megjelenése, kajszi, őszibarack, meggy-és szilva fák.

Kajszi-és őszibarackban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása többnyire csökkenő, a **barackmoly** népessége alacsony szintű, de egy-egy fertőzött körzetben a rajzás felfelé ívelő, tömeges (Csongrád-Csanád vármegye: 79 db imágó/csapda/hét). **Szilvában a szilvamoly** populációja visszaesett, kivéve Pest és Győr-Moson-Sopron vármegyét, ahol tömeges és erőteljesen növekvő a létszám (100-178 db imágó/csapda/hét)! A párosodás, tojásrakás folyamatos, a védekezés időszerű és javasolt!

Szilvában a hamvas szilvalevéltetű és a sárga szilvalevéltetű kolóniák kialakulása folyamatos, bár a hűvös, esős időjárás kissé visszafogta a terjedést. A felmelegedéssel további szaporodásuk lehetséges a következő napokban. Míg a hamvas szilvalevéltetű többnyire a szilván marad és okozhat kárt később is (nyári kánikulában csökken a kártétel), addig a sárga szilvalevéltetű kolóniákban már érdemes keresni a szárnyas alakokat, melyek nyári tápnövényeikre vándorolhatnak. A védekezéseket ennek függvényében tervezhetjük!

Szilvában gyakori és jelentős mértékű a lombozaton a **szilva himlő** (sharka vírus, Plum pox) (4. fotó) tüneteinek a megjelenése.

4. fotó: Szilva himlő (Plum pox) tünete szilván

SZŐLŐ

A szőlő fejlettsége az elmúlt héten nem változott jelentősen, amely a hűvös, csapadékos időnek köszönhető. A fűrtkezdemények növekedése, fejlődése zavartalan, lassú, de egy-egy fajtában már szinte mindenütt észlelhető a virágzás kezdete.

A betegségek fertőzésveszélye még mindig alacsony szintű volt, tekintve, hogy a minimum hőmérsékletek a hét nagy részében jóval 10-12 °C alatt voltak. Tömeges fertőzés sem a peronoszpóra sem a lisztharmat esetében nem következett be, egyelőre a betegségek tünetei sem láthatóak. Az időjárás előrejelzések szerint országszerte felmelegedés várható (30 °C körüli hőmérséklet), amely a szőlő fejlődéséhez de sajnos a betegségek fertőzéséhez is kedvező lehet. Amennyiben kevés csapadék mellett magas páratartalom alakul ki, a **lisztharmat fertőzésveszélye eléri a kritikus** szintet. Ha a meleg napokat csapadékos, szintén magas páratartalmú (75 % felett) időszak követi, a **peronoszpóra** első fertőzésére számíthatunk. Tekintve, hogy a fűrtmegnyúlás-virágzás időszakában a szőlő kifejezetten érzékeny a betegségekre, intenzív (felszívódó+kontakt) megelőző védekezésre van szükség!

A **feketerothadással** korábban fertőzött ültetvényekben célirányosan, kifejezetten a betegség ellen engedélyezett készítmények valamelyikével védekezhetünk, de egyes lisztharmat és peronoszpóra ellen alkalmazható készítmények a feketerothadás ellen is hatásosak.

A **tarka szőlőmoly** rajzása továbbra is alacsony szintű, egy-egy ültetvényben kisebb népesség emelkedés tapasztalható, de az már látható, hogy az első nemzedék kártétele minimális lesz.

Az **amerikai szőlőkabóca** lárvakelése folytatódott. A meleg, napsütéses napokon a lárvák jelenléte tömeges, egy-egy levélen 3-4 db lárvá is megfigyelhető. Egyelőre L1-es fejlettségű lárvák láthatók (Zala vármegye), de fejlődésük a felmelegedéssel párhuzamosan fel fog gyorsulni.

Tűh Annamária
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Az előrejelzés a Borsod –Abaúj-Zemplén, Csongrád-Csanád, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom és Zala vármegyei Növényorvosi Kamarák szakembereinek megfigyelései alapján készült.